

Yttrande från Europeiska datatillsynsmannen om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (KOM(2006) 16 slutlig)

(2007/C 91/03)

EUROPEISKA DATATILLSYNSMANNEN HAR ANTAGIT DETTA YTTRANDE

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 286,

med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt artikel 8,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter ⁽¹⁾,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter ⁽²⁾, särskilt artikel 41,

med beaktande av den begäran om ett yttrande i enlighet med artikel 28.2 i förordning (EG) nr 45/2001 som mottogs den 7 december 2006 från Europeiska kommissionen.

HÄRIGENOM FRAMFÖRS FÖLJANDE.

I. INLEDNING

Samråd med datatillsynsmannen

1. Förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (nedan kallat "förslaget") ⁽³⁾ översändes av kommissionen till datatillsynsmannen för samråd i enlighet med artikel 28.2 i förordning nr 45/2001/EG. Datatillsynsmannen anser att detta yttrande bör nämnas i ingressen till förordningen.
2. Kommissionens formella hörande är resultatet av kontakterna mellan datatillsynsmannens sekretariat och det berörda generaldirektoratet vid kommissionen (DG EMPL) inom ramen för datatillsynsmannens inventeringsverksamhet 2007 ⁽⁴⁾. Detta förslag är ett av de förslag inom DG EMPL:s område som har stort intresse för datatillsynsmannen. Datatillsynsmannen bidrog också till en utfrågning i Europaparlamentet den 23 november 2006 genom att lämna några preliminära kommentarer till förslaget. Datatillsynsmannen välkomnar detta samråd och förväntar sig att höras i tid i framtiden om andra kommissionsförslag om skyddet för personuppgifter inom sektorerna social trygghet och sysselsättning, särskilt de förslag som nämns i datatillsynsmannens inventering.

⁽¹⁾ EUT L 281 av den 23.11.1995, s. 31

⁽²⁾ EUT L 8 av den 12.1.2001, s. 1

⁽³⁾ EUT L 166 av den 30.4.2004, s. 1

⁽⁴⁾ I december varje år offentliggör datatillsynsmannen en inventering över sina prioriteringar för det kommande året på samrådsområdet. Där förtecknas de mest relevanta kommissionsförslag som kan kräva en formell reaktion från datatillsynsmannen. De förslag som förväntas ha stor inverkan på uppgiftsskyddet ges hög prioritet. Datatillsynsmannens inventering 2007 finns på hans webbsida www.edps.europa.eu.

Förslaget i dess sammanhang

3. I förslaget fastställs tillämpningsbestämmelser för Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen. De nya reglerna om samordning i den senare förordningen kan inte tillämpas innan det aktuella förslaget om tillhörande tillämpningsbestämmelser har antagits ⁽¹⁾. Förslaget skall därför bedömas jämfört med den grundförordning som det bygger på. Härvid bör det också noteras att datatillsynsmannen inte har avgivit något yttrande om förordning (EG) nr 883/2004, eftersom motsvarande kommissionsförslag antogs den 12 februari 1999 ⁽²⁾, innan förordning nr 45/2001/EG hade trätt i kraft.
4. Syftet med förslaget är att modernisera och förenkla de befintliga bestämmelserna genom ett ökat samarbete mellan socialförsäkringsinstitutionerna och bättre metoder för informationsutbytet mellan socialförsäkringsinstitutionerna.
5. Förslaget har stor räckvidd, både vad gäller de berörda medborgarna och de områden som ingår. Dels omfattar det alla EU-medborgare som är försäkrade enligt den nationella lagstiftningen (därför inbegrips personer utan anställning), förutsatt att det finns gränsöverskridande inslag. Dels är det tillämpligt på många olika socialförsäkringsområden: sjukförmåner, moder- och faderskapsförmåner, förmåner vid invaliditet, ålderspension, efterlevandepension, ersättning vid olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar, dödsfallsersättning, arbetslöshetsersättning, förtidspension, familjeförmåner.
6. Datatillsynsmannen välkomnar detta förslag, såtillvida att det syftar till att främja den fria rörligheten för medborgarna och förbättra levnadsstandarden och anställningsvillkoren för EU-medborgare som flyttar inom unionen.
7. En stor del av förslaget utgörs av bestämmelser om utbyte av personuppgifter mellan de nationella myndigheter som har behörighet när det gäller den sociala tryggheten. Social trygghet kan inte existera utan att olika typer av personuppgifter, ofta av känslig natur, behandlas. Vidare är utbyte av personuppgifter beträffande social trygghet mellan olika medlemsstater en naturlig följd av en europeisk union där medborgarna i allt högre grad utnyttjar sin rätt till fri rörlighet.
8. Det är emellertid också viktigt att detta ökade utbyte av personuppgifter mellan medlemsstaternas nationella myndigheter, samtidigt som det förbättrar villkoren för människors fria rörlighet, också säkerställer en hög skyddsnivå för personuppgifter och därigenom garanterar en av EU:s grundläggande rättigheter. Datatillsynsmannen noterar i detta sammanhang med tillfredsställelse att också Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) i sitt yttrande om förslaget av den 26 oktober 2006 påpekade att det är nödvändigt att ombesörja adekvat skydd för personuppgifter, särskilt med hänsyn till uppgifternas ibland känsliga natur ⁽³⁾.

Yttrandets huvudinriktning

9. Datatillsynsmannen har hört om förslaget till tillämpningsförordning. Som ovan nämnts kan tillämpningsförordningen inte bedömas utan samband med förordning (EG) nr 883/2004, i vilken grundprincipen om samordning av de sociala trygghetssystemen fastställs, bland annat vad avser skyddet för personuppgifter. Datatillsynsmannen kommer därför att i sitt yttrande ta hänsyn till den ram som fastställs i den förordningen. Datatillsynsmannen kommer dock att inrikta sin rådgivning på de frågor där tillämpningsförordningens lagstiftare fortfarande har handlingsutrymme.

⁽¹⁾ För närvarande fastställs bestämmelserna i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda och deras familjer flyttar inom gemenskapen, EGT L 149, 5.7.1971, s. 2, och tillämpningsförordningen till denna, rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972, EGT L 74, 27.3.1972, s. 1.

⁽²⁾ EGT C 38, 12.2.1999, s. 10.

⁽³⁾ Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén av den 26 oktober 2006 om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen", EUT C 324, 30.12.2006, s. 59.

10. Vidare noterar datatillsynsmannen att förslaget, utöver att det har ett brett tillämpningsområde, också är mycket komplext, eftersom det däri fastställs detaljerade och ibland tekniska bestämmelser om de olika villkoren, mekanismerna och begränsningarna vid samordningen av de sociala trygghetssystemen. När datatillsynsmannen analyserar förslaget, kommer han därför inte att behandla varje bestämmelse för sig utan använda en övergripande metod, genom att fokusera på de principer för uppgiftsskydd som är särskilt relevanta för förslaget.
11. Inom ramen för denna metod syftar detta yttrande till att säkerställa att uppgiftsskyddslagstiftningen följs samt att de föreslagna åtgärderna blir effektiva, genom att förutse och behandla frågor som kan komma att uppstå vid genomförandet i de nationella rättssystemen. I yttrandet kommer datatillsynsmannen först att ange den tillämpliga rättsliga ramen för uppgiftsskyddet och därefter behandla tillämpningen av relevanta principer för uppgiftsskydd på förslaget. I slutsatserna kommer datatillsynsmannen att belysa sina viktigaste konstateranden och rekommendationer.

II. TILLÄMPLIG RÄTTSLIG RAM FÖR UPPGIFTSSKYDD

12. Enligt förordningen kommer de försäkrade personernas personuppgifter vanligen att behandlas av de behöriga nationella myndigheterna och på så sätt omfattas av räckvidden för de nationella lagarna för genomförande av direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (nedan kallat "direktivet"). I det mer begränsade antalet fall när personuppgifter för de försäkrade personerna behandlas av gemenskapens institutioner, kommer de att omfattas av förordning nr 45/2001 ⁽¹⁾ om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter. Detta är till exempel fallet när EU-anställdas personuppgifter behandlas ⁽²⁾. Den aktuella ramen för uppgiftsskydd tillhandahåller därför en harmoniserad skyddsnivå inom hela EU.
13. Det aktuella förslaget kommer att vara beroende av denna harmoniserade ram. De nationella lagstiftningarna för genomförande av direktivet är dock inte helt enhetliga och det kan fortfarande finnas vissa skillnader mellan de nationella lagarna om uppgiftsskydd. Det är därför mycket viktigt att lagstiftaren tar hänsyn till detta och ser till att de föreslagna bestämmelserna fullt ut överensstämmer med ramen och överbryggar dessa eventuella skillnader.
14. Vidare kommer det ökade utbytet av uppgifter över gränserna att kräva bättre samordning av de nationella bestämmelserna om skydd för personuppgifter. Härvid välkomnar datatillsynsmannen artikel 77 i förordning (EG) nr 883/2004. I denna bestämmelse anges det uttryckligen att personuppgifter som behandlas enligt förordningen eller tillämpningsförordningen skall överlämnas i enlighet med gemenskapsbestämmelserna om skydd för personuppgifter.
15. I artikel 77 i förordning (EG) nr 883/2004 ges också riktlinjer för vilken nationell uppgiftsskyddslagstiftning som är tillämplig vid överlämnande av uppgifter mellan behöriga myndigheter i olika medlemsstater, genom att det anges att överlämnande av personuppgifter från en medlemsstat till en annan skall omfattas av lagstiftningen om uppgiftsskydd i den medlemsstat som lämnar uppgifterna. Däremot skall alla meddelanden från den mottagande medlemsstaten samt lagring, ändring och förstörande av uppgifter omfattas av den mottagande medlemsstatens lagstiftning om uppgiftsskydd. Denna bestämmelse överensstämmer med bestämmelsen om tillämplig nationell lagstiftning i artikel 4 i direktivet.
16. I förslaget görs en hänvisning till gemenskapens bestämmelser om skydd för personuppgifter i skäl 3 och i artikel 3.2. Medan det i skäl 3 allmänt uppges att de berörda personerna bör ges alla garantier som föreskrivs i gemenskapsbestämmelserna om skydd för personuppgifter, hänvisas det i artikel 3.2 specifikt till rätten att få tillgång till och att korrigera sina egna personuppgifter.

⁽¹⁾ Eftersom bestämmelserna i förordning nr 45/2001 återspeglar bestämmelserna i direktiv 95/46, kommer det i detta yttrande, för att underlätta för läsaren, bara att hänvisas till tillämpliga artiklar i direktivet och inte till liknande bestämmelser i förordningen.

⁽²⁾ Till exempel behandlas i artikel 15 i förordning (EG) nr 883/2004 och artikel 18 i detta förslag fallet med överföring av personuppgifter rörande extraanställda.

17. Datatillsynsmannen samtycker till nödvändigheten att i ett rättsinstrument för genomförande av förbättrad behandling och överföring av personuppgifter klart och tydligt erinra om den tillämpliga ramen för uppgiftsskydd. Från denna utgångspunkt rekommenderar datatillsynsmannen att en allmän hänvisning till gemenskapens bestämmelser om skydd av personuppgifter inte bara anges i skälen utan också uttryckligen anges i bestämmelserna (till exempel i artikel 3). Denna allmänna bestämmelse skulle inte utesluta att andra bestämmelser, såsom de som för närvarande fastställs i artikel 3.2, kan ta upp mer specifika frågor rörande den konkreta tillämpningen av principerna om uppgiftsskydd i samband med samordningen av de sociala trygghetssystemen (se nedan, punkterna 36-38).

III. TILLÄMPNING AV RELEVANTA PRINCIPER FÖR UPPGIFTSSKYDD

Ändamålsbegränsning

18. En av grundprinciperna för lagstiftningen om uppgiftsskydd är att personuppgifter bara skall behandlas för det ändamål för vilket de samlats in eller för ett förenligt ändamål (artikel 6.1 b i direktivet). Förslaget innehåller ingen allmän bestämmelse om ändamålsbegränsning (¹). Det allmänna synsättet i förslaget är dock att personuppgifter som samlats in för ett socialförsäkringsändamål (pension, förmåner vid invaliditet, arbetslöshet osv.) kommer att behandlas och överlämnas till andra medlemsstaters myndigheter för samma ändamål. De flesta behandlingsoperationer som anges i förslaget kommer därför att gälla personuppgifter som behandlats för samma eller ett förenligt ändamål. Detta kommer också att vara fallet vid behandling av personuppgifter i samband med överlämnande av upplysningar för indrivning av en fordran eller förmåner som utgetts felaktigt (artikel 73).
19. Under andra omständigheter, till exempel vid samarbete mellan skattemyndigheter (skäl 14), kan socialförsäkringsuppgifter dock vara nödvändiga även för annat än socialförsäkringsändamål. I detta fall kan undantag från principen om ändamålsbegränsning motiveras enligt artikel 13 i direktivet, under särskilda omständigheter och förutsatt att de är nödvändiga och grundade på lagstiftningsåtgärder antingen på nationell nivå eller gemenskapsnivå. Lagstiftaren kan i detta sammanhang överväga att i förslaget särskilt hänvisa till de omständigheter under vilka socialförsäkringsuppgifter får behandlas för ett annat ändamål.
20. Mot denna bakgrund anser datatillsynsmannen att förslaget respekterar de grundläggande uppgiftsskyddsbestämmelserna om ändamålsbegränsning. Vidare noterar datatillsynsmannen att förbudet mot att använda personuppgifter för andra ändamål än socialförsäkringsändamål härrör från den tillämpliga uppgiftsskyddslagstiftningen, som medger undantag från denna allmänna princip endast på specifika och strikta villkor.

Behandlade uppgifter, behöriga organs och lagringstiders proportionalitet

21. Enligt principerna om uppgiftsskydd skall personuppgifter vara adekvata och relevanta och får inte omfatta mer än vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål för vilka de har samlats in och för vilka de senare behandlas (artikel 6.1 c i direktivet). När det gäller de sociala trygghetssystemen, innebär detta att bara en nödvändig och proportionerlig uppsättning uppgifter skall överlämnas vid varje tillfälle.
22. Denna princip finns på ett korrekt sätt med i artikel 2.1 i förslaget, där det föreskrivs att medlemsstaternas institutioner skall lämna de upplysningar till varandra som behövs för att fastställa och bestämma rättigheter och skyldigheter för de försäkrade personerna. Datatillsynsmannen betonar i detta sammanhang att bedömningen av vilka uppsättningar av personuppgifter som är nödvändiga kan variera något beroende på vilket slags förmån det gäller. Exempelvis kommer den typ av personuppgifter som behövs för sjukförmåner att skilja sig från de uppgifter som behövs för ålderspensioner. Den information som överlämnas av medlemsstaternas myndigheter bör inte gå utöver vad som är nödvändigt för de av den försäkrade personens rättigheter eller skyldigheter som berörs i det specifika fallet.

(¹) I sitt yttrande betonade EESK denna fråga och efterlyste en formulering "som uttryckligen förbjuder att uppgifterna används för andra ändamål än socialförsäkringsändamål", i likhet med artikel 84.5 b i förordning (EEG) nr 1408/71. Yttrande från EESK, punkt 4.10.2.

23. Proportionaliteten bör också gälla med avseende på det antal behöriga organ som har tillgång till uppgifterna samt hur och hur länge personuppgifterna lagras. Endast berörda myndigheter och institutioner skall ha tillgång till socialförsäkringsuppgifter och dessa uppgifter skall inte lagras - i en form som gör det möjligt att identifiera den registrerade - längre än vad som är nödvändigt för det ändamål för vilket de behandlas (artikel 6.1 e i direktivet).
24. Vad beträffar det antal myndigheter och institutioner som har tillgång till de försäkrade personernas personuppgifter, kommer det genom artikel 83 i förslaget att inrättas en offentlig databas, där de berörda organen i varje medlemsstat förtecknas. Det bör också noteras att förslaget lämnar utrymme för medlemsstaterna att besluta om personuppgifter skall överlämnas via en central kontaktpunkt i en medlemsstat eller direkt till den berörda myndigheten eller institutionen (artikel 2.3). Vidare kan det finnas många utsedda organ i varje medlemsstat, varav en del kan vara verksamma på regional nivå.
25. När det gäller lagringstiden för personuppgifter, noterar datatillsynsmannen att proportionalitetsprövningen på området social trygghet kan leda till mycket olika resultat, beroende på vilket område av den sociala tryggheten som omfattas. Behandling av personuppgifter rörande sjukförmåner kommer till exempel vanligen att vara nödvändig under än kortare tid än i fråga om pensioner, som är förmåner som sannolikt kommer att tillhandahållas under längre tid. Lagringstiden för personuppgifter kommer också att bero på vilken typ av organ som behandlar dem. I fråga om centrala kontaktpunkter kommer detta exempelvis att innebära att personuppgifter kommer att utplånas så snart de har skickats vidare till det behöriga organet. I alla händelser bör det klargöras att personuppgifter skall utplånas eller göras anonyma så snart de inte längre är nödvändiga för det ändamål för vilket de samlades in eller behandlades.
26. Mot bakgrund av ovanstående betonar datatillsynsmannen att man i ett sådant komplext system, varigenom personuppgifter behandlas och skickas vidare via ett asymmetriskt nätverk av organ, särskilt bör se till att personuppgifter behandlas av de behöriga myndigheterna under en proportionerlig tidsrymd och att dubblering av databaser undviks. Datatillsynsmannen anser att den databas som anges i artikel 83 kommer att bidra till att säkerställa att nödvändiga personuppgifter endast överlämnas till de berörda myndigheterna i varje särskilt fall. Ytterligare klargöranden om hur uppgifterna skall överlämnas och lagras kan dock införas i det aktuella förslaget, som kommissionen redan har gjort i andra förslag ⁽¹⁾. I detta sammanhang anser datatillsynsmannen att en viss harmonisering av lagringstiderna både skulle skydda medborgarnas rätt till skydd för personuppgifter och göra samordningen mellan de nationella myndigheterna i olika medlemsstater mer effektiv.

Rättsliga grunder för behandling av personuppgifter

27. I förslaget fastställs flera olika mekanismer för överföring av personuppgifter om försäkrade personer mellan behöriga organ i olika medlemsstater. Dessa utbyten av personuppgifter kan indelas i två stora kategorier: de som görs på begäran av den berörda personen och de som görs på eget initiativ, vanligen mellan tredje parter (behöriga organ, arbetsgivare) utan någon särskild begäran av den berörda personen. I många fall kommer berörda organ att behandla och överlämna känsliga uppgifter, särskilt sådana som gäller hälsotillstånd.
28. All denna behandling skall uppfylla villkoren för behandling av personuppgifter enligt direktivet. Behöriga nationella organ och arbetsgivare får endast behandla personuppgifter med den berörda personens samtycke eller av något annat legitimt skäl, såsom fullgörande av en rättslig förpliktelse eller utförande av en arbetsuppgift av allmänt intresse eller vid myndighetsutövning (artikel 7 a, 7 c och 7 e i direktivet). Strängare villkor gäller för känsliga uppgifter, dvs. personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, medlemskap i fackförening samt uppgifter som rör hälsa och sexualliv (artikel 8 i direktivet).

⁽¹⁾ Ett exempel på sådana bestämmelser under senare tid kan sökas i kommissionens förslag till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (KOM(2005) 649 slutlig). Särskilt i artikel 46 i detta förslag fastställs skyldigheter för de centrala nationella myndigheterna att radera uppgifter som de har mottagit från andra medlemsstaters myndigheter omedelbart efter det att de har skickat dem vidare till den behöriga nationella myndigheten. I punkt 3 anges vidare ett uttryckligt förbud mot att lagra uppgifter som har översänts enligt förordningen längre än nödvändigt och aldrig längre än ett år. Se även datatillsynsmannens yttrande om detta förslag, EUT C 242, 7.10.2006, punkterna 45-49.

29. Mot denna bakgrund framhåller datatillsynsmannen att bestämmelserna i förslaget visserligen kan anses fastställa en rättslig förpliktelse - enligt artikel 7 c i direktivet - att behandla och överlämna socialförsäkringsuppgifter, såtillvida att denna förpliktelse är specifik. I de fall där förslaget fastställer en klar förpliktelse att behandla personuppgifter kan de behöriga nationella myndigheternas och arbetsgivarnas behandling därför grundas på artikel 7 c i direktivet. Om denna rättsliga förpliktelse däremot inte direkt fastställs i förslaget, skall behandlingen av personuppgifter grundas antingen på en nationell (icke-harmoniserad) specifik rättslig förpliktelse eller på en annan rättslig grund.
30. I artikel 7 e i direktivet medges behandling av personuppgifter när det är nödvändigt för att utföra en arbetsuppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning av den registeransvarige eller en tredje man till vilken uppgifterna har lämnats ut. Detta kommer att vara fallet när det berörda organet behandlar uppgifter på grundval av sina arbetsuppgifter eller myndighetsutövning till följd av en allmän - nationell eller gemenskaplig - rättslig bestämmelse och inte på grundval av en specifik rättslig förpliktelse. I detta fall är rätten att göra invändningar tillämplig enligt artikel 14 a i direktivet.
31. Användningen av samtycke som rättslig grund i enlighet med artikel 7 a i direktivet har ett mer begränsat tillämpningsområde när det gäller offentliga myndigheters behandling av personuppgifter eller i anställningsförhållanden, eftersom samtycke endast kan bedömas vara frivilligt - i enlighet med artikel 2 h i direktivet - om det finns realistiska alternativ för den berörda personen.
32. När det gäller behandling av känsliga uppgifter (artikel 8 i direktivet), skall liknande faktorer som i de föregående punkterna gälla. Datatillsynsmannen anser att förpliktelser som följer av arbetsrätten (artikel 8.2 b i direktivet), andra undantag (artikel 8.4) eller samtycke (artikel 8.2 a) kan utgöra tillämpliga rättsliga grunder för behandling av känsliga socialförsäkringsuppgifter. I detta fall kan särskilda skyddsåtgärder - till exempel tekniska uppdelningsåtgärder - vara nödvändiga.
33. Mot bakgrund av ovanstående överväganden påpekar datatillsynsmannen att ju tydligare förslaget fastställer specifika rättsliga förpliktelser för behöriga organ och arbetsgivare att behandla personuppgifter, desto lättare och effektivare kommer dess genomförande i medlemsstaterna att vara med avseende på de nationella uppgiftsskyddslagarna som följer av direktivet. Utan att i detalj gå in på de olika särskilda mekanismer som anges i förslaget rekommenderar datatillsynsmannen därför EU-lagstiftaren att se till att var och en av de föreslagna mekanismerna för behandling och överföring av personuppgifter tydligt grundas på en specifik rättslig förpliktelse som direkt anges i förslaget eller på andra legitima grunder för behandling enligt artiklarna 7 och 8 i direktivet.

Information till försäkrade personer

34. Det är viktigt att informera de registrerade på lämpligt sätt om behandlingen av deras personuppgifter och om deras rättigheter i enlighet med avsnitt IV i direktiv 95/46. Detta är ännu viktigare när personuppgifterna behandlas av många myndigheter i olika medlemsstater och de registrerade därför riskerar att tappa kontrollen över vem som behandlar personuppgifterna, för vilka ändamål och hur de ska utöva sina rättigheter.
35. Datatillsynsmannen stöder härvid starkt en proaktiv metod: att förse de registrerade med uttömmande information i rätt tid i syfte att klargöra både användningen av de insamlade upplysningarna och de registrerades rättigheter. Datatillsynsmannen stöder härvid kravet från EESK⁽¹⁾ på att öka medvetenheten mellan alla potentiella användare av förordningen och begär samtidigt att lagstiftaren i förslaget skall införa en uttrycklig hänvisning till behovet av att förse de berörda personerna med specifik och adekvat information om behandlingen av deras personuppgifter. Detta kan göras genom att artikel 19 (*Uppgifter om försäkrade personer*) ändras, så att det säkerställs att de försäkrade personerna får nödvändig information.

⁽¹⁾ EESK:s yttrande, punkt 1.11.

Registrerades rättigheter

36. De registrerades rättigheter är särskilt relevanta i samband med de sociala trygghetssystemen, eftersom de gör det möjligt för de berörda personerna att hålla kontroll över sina (känsliga) uppgifter, att se till att de är korrekta och att kontrollera den information som ligger till grund för viktiga beslut och beviljade förmåner. Detta är särskilt relevant i ett gränsöverskridande sammanhang, när felmarginalen vid överföring av personuppgifter sannolikt är större genom att det är nödvändigt att översätta informationen. Värt att nämna är också att en mer korrekt information till följd av att de registrerade utövar sina rättigheter inte bara gynnar de berörda personerna utan också de berörda sociala myndigheterna.
37. Datatillsynsmannen välkomnar varmt artikel 3.2 i förslaget, där det anges att medlemsstaterna skall garantera berörda personer rätt att få tillgång till och korrigera sina personuppgifter, i enlighet med gemenskapsbestämmelserna om skydd för personuppgifter. Datatillsynsmannen föreslår dock att denna bestämmelse kompletteras med en bredare hänvisning till alla registrerades rättigheter, bland annat rätten att göra invändningar (artikel 14 i direktiv 95/46) och skyddet vid individuella beslut grundade på automatisk databehandling (artikel 15 i direktiv 95/46).
38. Dessutom rekommenderar datatillsynsmannen att förslaget skall ta vederbörlig hänsyn till behovet av att underlätta det faktiska utövandet av de registrerades rättigheter i ett gränsöverskridande sammanhang. De berörda personerna kommer att vara tvungna att utöva sina rättigheter i en situation där deras personuppgifter kommer från olika myndigheter i två eller flera länder. Det vore därför önskvärt att de registrerades rättigheter i sådana fall också kan utövas direkt via den berörda myndighet som tar emot personuppgifter från andra medlemsstater. Detta skulle innebära att den behöriga myndighet som har direktkontakt med den försäkrade personen skulle uppmanas att agera som enda instans både när det gäller de sociala förmånerna och när det gäller alla personuppgifter som behandlas i samband med dessa förmåner. En försäkrad person skall då kunna utöva sina rättigheter som registrerade via den behöriga myndigheten oavsett uppgifternas ursprung. Datatillsynsmannen uppmanar därför lagstiftaren att överväga denna möjlighet, bland annat mot bakgrund av de exempel som redan lämnats i andra kommissionsförslag ⁽¹⁾.

Säkerhetsåtgärder

39. I förslaget har säkerhet vid behandling av uppgifter särskild relevans med tanke på den allt mer utbredda användningen av elektroniska verktyg vid olika medlemsstaters offentliga myndigheter. Översändandet kommer vidare i de flesta fall att omfatta känsliga uppgifter och det är därför, vilket även EESK har påpekat, ännu viktigare att "garantera att denna typ av uppgifter skyddas på ett adekvat sätt och inte hamnar i fel händer" ⁽²⁾.
40. Datatillsynsmannen välkomnar härvid artikel 4 i förslaget, där det anges att överlämnandet av uppgifter mellan de berörda organen "skall ske på elektronisk väg inom gemensamma säkerhetsramar som garanterar sekretessen och skyddar informationsutbytet". Datatillsynsmannen betonar dock att denna "gemensamma säkerhetsram", som skall fastställas av den administrativa kommissionen för samordningen av de sociala systemen ⁽³⁾, vederbörligen bör beakta de rekommendationer som utfärdats av IDABC ⁽⁴⁾ (interoperabelt tillhandahållande av alleuropeiska e-förvaltningstjänster för offentliga förvaltningar, företag och medborgare) när det gäller gemenskapens uppgiftsskyddsbestämmelser och särskilt de som gäller säkerhet vid behandling (artikel 17 i direktivet). Härvid rekommenderar datatillsynsmannen också att experter på uppgiftsskydd och säkerhet medverkar i den administrativa kommissionens verksamhet i samband härmed.

⁽¹⁾ Ett färskt exempel finns i kommissionens förslag till rådets rambeslut om organisationen av medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregistret och uppgifternas innehåll (KOM(2005) 690 slutlig). Enligt artikel 6 i förslaget tilläts den registrerade att utöva sin rätt till tillgång till sina personuppgifter inte bara genom att vända sig till den myndighet som kontrollerar uppgifterna utan även via myndigheten på sin bosättningsort. Flera exempel finns också i Schengens informationssystem.

⁽²⁾ EESK:s yttrande, punkt 4.10.

⁽³⁾ Enligt artikel 71 i förordning (EG) nr 883/2004. I artikel 4 i förslaget anges att den administrativa kommissionen skall fastställa form och metod för informationsutbytet.

⁽⁴⁾ <http://ec.europa.eu/idabc/en/home>

IV. SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER

41. Datatillsynsmannen välkomnar detta förslag såtillvida att det syftar till att främja den fria rörligheten för medborgarna och förbättra levnadsstandarden och anställningsvillkoren för EU-medborgare som flyttar inom unionen. Samordning av de sociala trygghetssystemen skulle inte kunna existera utan behandling och överföring av olika typer av personuppgifter, i många fall av känslig natur.
42. Det är emellertid också viktigt att det ökade utbytet av personuppgifter mellan medlemsstaternas nationella myndigheter, samtidigt som det förbättrar villkoren för människors fria rörlighet, också säkerställer en hög skyddsnivå för personuppgifter och därigenom garanterar en av EU:s grundläggande rättigheter.
43. Förslaget kommer att vila på den harmoniserade ram för uppgiftsskydd som fastställs i gemenskapens bestämmelser om skydd för personuppgifter och i synnerhet i direktiv 95/46/EG och nationella genomförandelagar. Datatillsynsmannen välkomnar att möjligheten att tillämpa denna ram för uppgiftsskydd nämns både i grundförordningen (EG) nr 883/2004 och i förslaget. Särskilda frågor rörande tillämpningen av uppgiftsskyddsprinciperna i samband med samordningen av de sociala trygghetssystemen bör dock få en närmare och mer explicit behandling.
44. Beträffande *principen om ändamålsbegränsning* anser datatillsynsmannen att förslaget respekterar de grundläggande uppgiftsskyddsbestämmelserna om ändamålsbegränsning. Datatillsynsmannen noterar vidare att förbudet mot att använda personuppgifter för annat än socialförsäkringsändamål inte uttryckligen fastställs i förslaget utan följer av den tillämpliga uppgiftsskyddslagstiftningen, vilket kommer att medge undantag från denna allmänna princip endast under särskilda omständigheter och på stränga villkor. I detta sammanhang kan lagstiftaren överväga om det i förslaget särskilt skall hänvisas till de villkor på vilka socialförsäkringsuppgifter får behandlas för ett annat ändamål.
45. När det gäller *proportionaliteten hos de behandlade uppgifterna, de behöriga organen och lagringstiderna*, betonar datatillsynsmannen att man i ett sådant komplext system, varigenom personuppgifter behandlas och skickas vidare via ett asymmetriskt nätverk av organ, särskilt bör se till att personuppgifterna behandlas av de behöriga myndigheterna under en proportionerlig tidsrymd och att dubblering av databaser undviks. I detta sammanhang kan ytterligare klargöranden om hur uppgifterna överförs och lagras införas i förslaget.
46. När det gäller *rättsliga grunder för behandling av personuppgifter*, rekommenderar datatillsynsmannen, utan att i detalj gå in på de olika specifika mekanismer som anges i förslaget, att EU-lagstiftaren ser till att var och en av de föreslagna mekanismerna för behandling och överföring av personuppgifter klart grundas på en specifik rättslig förpliktelse som direkt anges i förslaget eller på andra legitima grunder för behandling enligt artiklarna 7 och 8 i direktivet.
47. När det gäller *information till försäkrade personer*, rekommenderar datatillsynsmannen att en uttrycklig hänvisning till behovet av att förse berörda personer med specifik och adekvat information om behandlingen av deras personuppgifter skall införas i förslaget.
48. Beträffande *de registrerades rättigheter* välkomnar datatillsynsmannen varmt artikel 3.2 i förslaget och föreslår att denna bestämmelse kompletteras med en bredare hänvisning till alla registrerades rättigheter, bland annat rätten att göra invändningar och skyddet vid individuella beslut grundade på databehandling. Vidare uppmanar datatillsynsmannen lagstiftaren att göra det lättare för de registrerade att effektivt utöva sina rättigheter i ett gränsöverskridande sammanhang, genom att föreskriva att den behöriga myndighet som har direktkontakt med den försäkrade personen bör fungera som enda instans både när det gäller socialförsäkringsförmåner och i fråga om alla uppgifter som behandlas med anknytning till dessa förmåner.

49. När det gäller *säkerhetsåtgärder*, rekommenderar datatillsynsmannen att den "gemensamma säkerhetsram" för överföring av uppgifter som anges i artikel 4 i förslaget vederbörligen tar hänsyn till de relevanta rekommendationerna om uppgiftsskydd och säker behandling. I detta sammanhang bör experter på uppgiftsskydd och säkerhet medverka i den behöriga administrativa kommissionens arbete.

Utfärdat i Bryssel den 6 mars 2007

Peter HUSTINX
Europeisk datatillsynsman
